

Václav Cílek
Alexander Stipsits

krása je rozmanitost plazů

**Cesty k Navahům:
vědět odkud přicházíme**

Václav Cílek
Alexander Stipsits

Krása
je rozmanitost
plazů

Cesty k Navahům:
vědět odkud přicházíme

Tiráž

Václav Cílek a Alexander Stipsits

Kráska je rozmanitost plazů

Cesty k Navahům – vědět odkud přicházíme

Copyright © Václav Cílek a Alexander Stipsits, 2013

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být rozmnožována a rozšiřována jakýmkoli způsobem bez předchozího písemného svolení nakladatele.

Druhé vydání (první elektronické).

Odpovědná redaktorka Tereza Kodlová.

Text Alexandera Stipsitse „Příběh Králíka, který se stal Medvědem“ z angličtiny přeložili Karolína Kroupová Jelínková a Evan W.

Mellander.

Obrázky skalního umění překreslila Zdeňka Sůvová.

Obálka, sazba a grafická úprava Martin Radimecký.

Konverze do elektronické verze Tomáš Zeman.

Odpovědná redaktorka elektronické verze Tereza Hřibová.

Vydalo roku 2013 nakladatelství Dokořán, s. r. o., Holečkova 9, Praha 5, dokoran@dokoran.cz, <http://www.dokoran.cz>.

(628. publikace, 114. elektronická, pdf;

629. publikace, 115. elektronická, epub;

630. publikace, 116. elektronická, mobi).

ISBN: 978-80-7363-574-9 (pdf)

ISBN: 978-80-7363-575-6 (epub)

ISBN: 978-80-7363-576-3 (mobi)

Obsah

Tiráž

I. CESTY K NAVAHOŮM ◆ 9

O dešti ◆ 11

Místa se přiblížila, aby mohla odpovídat ◆ 15

Příběh Králíka, který se stal Medvědem ◆ 81

II. PŘIROZENÝ NEVYČERPATELNÝ SVĚT ◆ 149

Cestou na Komorní hůrku ◆ 151

Architektura u zvířat ◆ 155

Energetický audit termiště ◆ 159

Lemčík jako umělec ◆ 161

Proč ptáci zpívají? ◆ 164

Pták učitel ◆ 167

Bronzové křídlo anděla slávy ◆ 171

Estetika pro zvířata ◆ 173

Kosí píseň ◆ 175

Ptáky už jsme kdysi byli ◆ 177

Tvar ptačího hejna ◆ 178

Špačci v Římě ◆ 180

Ptáci a mkléři ◆ 183

Radosti malých ptáků ◆ 184

O stromech a ptácích ◆ 186

Ptáci s lidskou duší na svatbě pod horami ◆ 191

Vize v lužním lese: světy zvířat a lidí se prostupují ◆ 194

III. VZAL PUŠKU A ODEŠEL K JEZERU MICHIGAN > 197

Když nezaplatíte, tak vás oběsíme! > 199

Klid najde člověk kýžený, jen doma v teple u ženy > 204

Krávy a samurajové > 210

Skrze ty ovce by došlo k velkému česko-indiánskému srozumění > 213

I like America > 213

Eliade to přehnal > 214

Tyto národy potřebují optimismus > 216

Miguelito > 216

Globalizace záhrobí a cvičení vertikálního oběhu > 220

Frič o kaktech a jejich narkotických účincích > 224

Propast a báseň > 225

Záležitost života a smrti a zpěvu > 228

Dnešní apokalypsa > 230

Prudič Milton hovoří o jablkách a krku jízdni velbloudice > 237

Pohled misionáře – velký exorcismus je na místě > 237

Vize na Budči: národy mezi nitrem zářivé země a sluneční hlubinou > 238

Jak bizoni nezabránili první světové válce aneb Práce, sex a prachy > 242

IV. INDIÁNSKÝ SLOVNÍČEK – STŘEDOEVROPSKÁ PERSPEKTIVA > 253

Jména > 255

Věci > 278

O kresbách > 293

Literatura > 294

Poděkování > 299

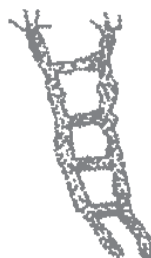

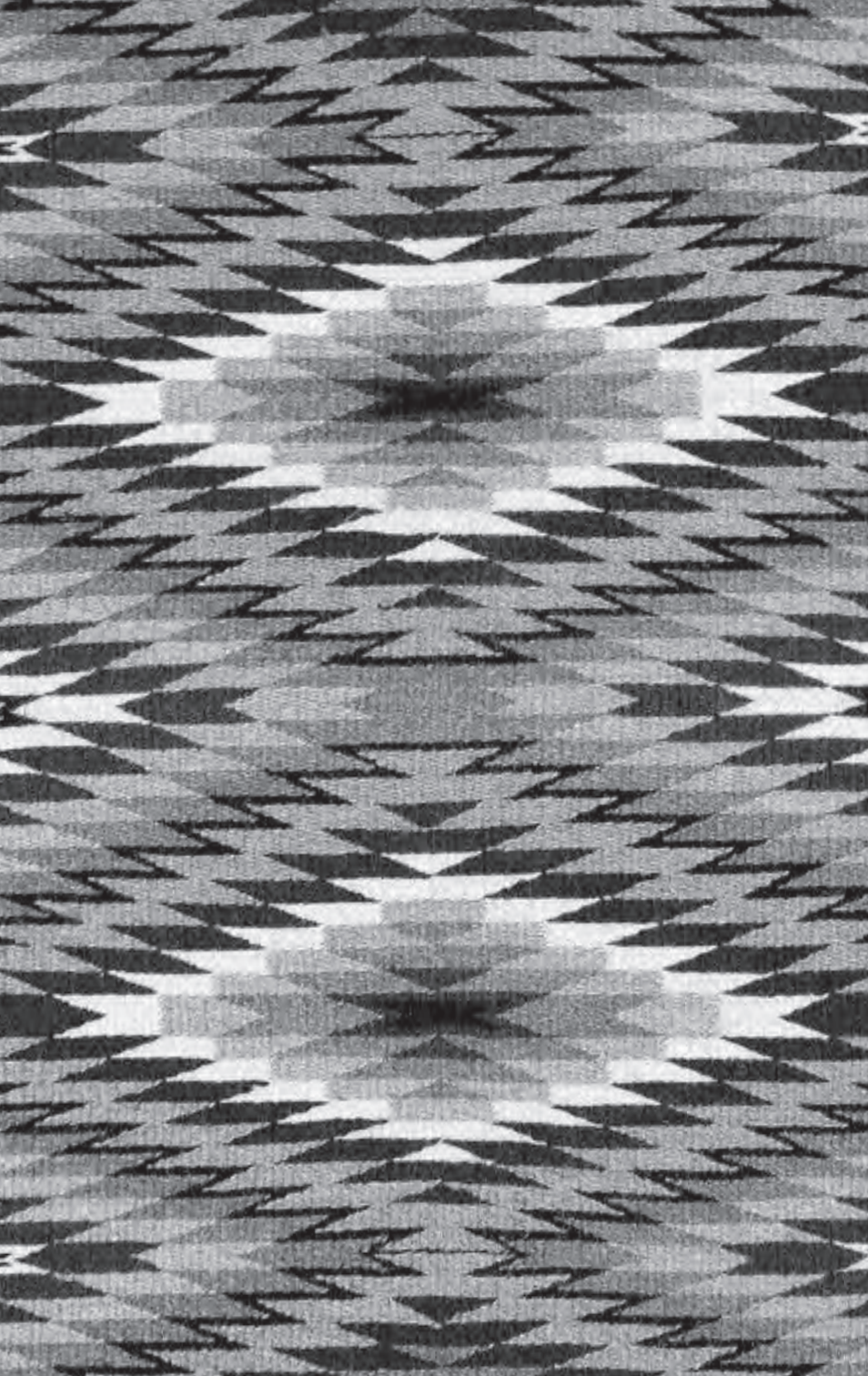
*Věnováno Černému koni z kmene Navahů
a moudrým mužům a ženám Prvních lidí*

*Dedicated to Blackhorse Mitchell
and to wise men and women of the First People*

I. Cesty k Navahům

O dešti

Jádrem této knihy jsou zápisky, které jsme velmi pomalým internetem, jaký už dnes neseženete, posílali domů z usedlosti Černého koně z indiánské rezervace v oblasti Four Corners, kde se pravouhle setkávají státy Colorado, Utah, Arizona a Nové Mexiko. Jsou to zápisky velmi subjektivní. Nemůžete čekat, že budeme žít v jedné domácnosti s významným indiánským šamanem a přitom budeme objektivní. Je to prostředí, ve kterém věříte víc na mimozemšťany než na komunální volby.

Do těchto zápisků jsme zasahovali jen minimálně opravami chyb a krátkými dodatky hlavně z ručně psaného deníku. (*Když píše tyto věty, venku mezi stromy prší, a já jasně vím, že tento déšť je důležitější než jakákoliv moje věta, je to mírný ženský déšť, a já si nemohu vzpomenout na její jméno*). Druhá část knihy je věnována přirozenému světu, kterému se dá porozumět jenom zkušeností. Do třetí a čtvrté části knihy jsme zahrnuli texty a fragmenty textů, rozhovorů a úvah o nás a indiánech. Pochopitelně, že nás zajímá, jak básník Vrchlický demaskoval mistra Mikoláše Alše jako indiána a jak z toho ve výčepu u sv. Tomáše měl Aleš radost. Víme, že se Antonín Dvořák potkal s Buffalo Billem, ale nevíme, zda a o čem spolu hovořili. Konec konců Dvořák při této příležitosti tehdy obtěžoval bystrý Mark Twain. Buffalo Bill neměl v Čechách velký úspěch, protože ponížený, skeptický národ si o vítězích – tehdy jako nyní – myslel své a víc stranil poraženým indiánům.

Asi bychom se měli vrátit ke Sládkově překladu *Hiawathy* (1872) jako k zakladatelskému dílu českého indiánského hnutí. Dvořák na tento text málem napsal operu a téměř složil americkou hymnu, na kterou bychom někdy byli pyšní, a jindy ne. Víme o našincích, kteří putovali k indiánům, víc než třeba o Longfellowovi,

tvůrci *Hiawathy*, který v Praze psal báseň o městě obleženém duchy dávných armád. Poté, co indiánský aktivista Adam Fortunate Eagle přistál v Itálii, objevil tím Evropu a papeži místo políbení prstenu nabídl kalumet míru, míří i do našich zemí po stezkách prošlapaných E. T. Setonem, Allanem Ginsbergem nebo Garym Snyderem řada indiánských bratrů a sester.

Asi bychom měli ještě pár let počkat, sbírat materiál o indiánech a pobývat opakovaně v rezervacích, kde nás znají a zvou. Pak bychom vydali asi obsáhlejší a poučenější knihu. Jenže kdo ví, co bude za rok? Jeden z autorů této knihy – Saša Stipsits – strávil mezi indiány šestnáct let a do kmene byl přijat již dávno. Na co čekat? Budoucnost přichází rychle a pod jejími kroky se již teď chvěje zem. Vnímáme pohyb větru v horách a víme, že melodie, kterou Země zpívá, je teď jiná. Cítíme bázeň, a to je něco jiného než strach.

Píšeme hlavně, protože víme, že vztah Čechů a indiánů je jiný, přímější a vroucnější než u většiny Evropanů. *Jsem si dosud vědomi společných mezolitických kořenů.* Každý, kdo sbírá houby nebo chytá ryby, má v sobě kousek indiánské duše. A pak celá ta tradiční indiánská spiritualita, nebo jak to nazveme, přeci není něco, co patří do 19. století. Ta teprve přichází a nabývá na důležitosti. Stejně jako déšť a hvězdy.

*Odpovídá: stal jsem se tím nejlepším a tím nejhorším,
o čem jsem snil.*

*Když jdu, země sama ubíhá pod mýma nohama,
když si lehnu, země mi padne jak ulitá.*

*Kameny ležící dlouho pod vodou prasknou v ohni, ale kameny
ležící na slunci a v noci v suchu*

zazvoní, když do nich udeříš. Nebo se rozlomí na dva kusy.

Vždy bylo hodně míst, kde jsi mohl prosit o odpovědi:

ta místa se nyní přiblížila, aby mohla odpovídat.

A dokonce i já jsem přivolal svůj hlas, aby šeptal s nimi:

všechna tajemství jsou blízko, jak tvé prsty.

Když se tvé srdce zajímá bolestí a nadějí,

skloň se nad ním, jak muž nad malým ohničkem.

Z básně Davida Wagonera ze sbírky *Who Shall Be the Sun?*, 1978